

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการผลิตทุเรียนในอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

An Extension of Durian Production in Na Muen District of Nan Province

จารุวัฒน์ อินแฝง (jaruwat infang)¹ สุนันท์ สีสังข์ (Sunan Seesang)² จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) สภาพและปัญหาการผลิตทุเรียนของเกษตรกร 3) การผลิตทุเรียนของเกษตรกรตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและ 4) ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ในอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่านที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2565 จำนวน 99 ราย เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรอายุเฉลี่ย 56.09 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน ร้อยละ 50 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 2.6 ไร่ ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนเฉลี่ยปีละ 12,416.32 บาทต่อไร่ เป็นค่าต้นทุนปุ๋ย และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน 2) เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 4.45 ปี พื้นที่ปลูกอยู่ในพื้นที่ลาดชัน ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว เกษตรกรส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้ราบ กำจัดวัชพืชและต่อไม้ เตรียมพื้นที่ปลูกเดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน และมีการปรับปรุงบำรุงดินโดยมีการใช้ปุ๋ยหมักส่วนใหญ่ปลูกพันธุ์หมอนทองด้วยกิ่งตอน ขยายผลผลิตในชุมชน ปัญหาโรคพืชในระดับน้อย และปัญหาการระบาดของแมลงอยู่ในระดับปานกลาง 3) เกษตรกรมีการปฏิบัติเป็นอย่างดีในการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4 ด้าน ได้แก่ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตราย อุปกรณ์ และพาหนะ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่ค่อยปฏิบัติ 4) เกษตรกรต้องการความรู้ในระดับมากที่สุด คือ การจัดการโรค/แมลงศัตรูพืชตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยช่องทางการส่งเสริมที่ต้องการในระดับมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบกับเกษตรกรทั่วไป การพากลุ่มเกษตรกรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ สื่อที่ต้องการ ได้แก่ เอกสารคู่มือ แผ่นพับ หรือโปสเตอร์ นอกจากนี้ ยังต้องการการบริการและการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร

คำสำคัญ การปลูกทุเรียน การส่งเสริมการเกษตร

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jayjaruwat103@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. แขนงส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ รองศาสตราจารย์ ดร. แขนงส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic socio-economic data of farmers, (2) situations and problems of durian production by farmers, (3) durian production in accordance with Good Agricultural Practice Standard (GAP) by farmers, and (4) farmers' needs in an extension. The research population was 99 durian farmers in Na Muen District of Nan Province who registers with Department of Agricultural Extension in production year of 2022. The data were collected by a structural interview questionnaire and analyzed to determine frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum values, and ranking. The research findings showed that 1) the farmers had an average age of 56.09 years and an average of 4.03 family members, a half of them finished primary education. They had an average of 2.6 rai for durian plantation and an average of annual production cost was 12,416.32 baht per rai for purebred, fertilizer, and pesticides. They 2) The farmers had an average of 4.45 years of durian plantation experience. The plantation area was on the slope land and loamy soil mixed with clay. Most of them gentrified land by clearing weeds and stumps. The new plantation was done during January to April and ompose was used for and soil improvement. Most of them selected of graft of Monthong variety and sold produces in the community. They had a little of disease problem and insect problem was indicated at moderate level. 3) They practiced well for durian production in accordance with GAP in four aspects such as planting area, use of hazardous substances, materials, and transportation, in the other hand, they practiced in other aspects at low level. They indicated their needs at the highest level, such as knowledge of GAP pest management, knowledge sharing between prototype and general farmers and study visit of farmer group in other locations were proposed at the highest level. Manual, leaflet or poster were also their needs. Furthermore, service and product input were also indicated as the needs

Keywords: Durian production, Agricultural extension

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

ทุเรียน เป็นไม้ผลยืนต้นขนาดใหญ่สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีในเขตที่มีสภาพอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสม มีจำนวนปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี มีการกระจายตัวของฝนดี ดินมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ประมาณ 5.5 ถึง 6.5 และเป็นพืชที่อ่อนแอ มีความทนทานต่อโรคน้อย โดยจะเริ่มให้ผลผลิตครั้งแรกได้ หลังจากปลูกไปแล้ว 5-6 ปี และจะมีช่วงที่ให้ผลผลิตสูง ประมาณอายุ 10 ปีขึ้นไป โดยให้ผลผลิตราว 240 ถึง 320 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ด้วยความที่ทุเรียนเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ประกอบกับทุเรียนเป็นไม้ผลที่ต้องการดูแลเอาใจใส่มาก ซึ่งทำให้ราคาทุเรียนมีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสัดส่วนการบริโภคในประเทศราว 40% และอีก 60% เป็นการส่งออกไปยังต่างประเทศ การส่งออกทุเรียนของไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความต้องการบริโภคทุเรียนในตลาดการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะจากตลาดจีนที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ทำรายได้ให้กับประเทศในแต่ละปีจำนวนมากโดยในปี 2564 ประเทศไทยมีการส่งออก ทุเรียนและผลิตภัณฑ์ (ทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็ง ทุเรียนอบแห้ง และทุเรียนกวน) 875,097 ตัน มูลค่าส่งออก ปี 2564 มูลค่า 109,130 ล้านบาท คิดเป็นการเติบโตสูงถึง 66% ซึ่งได้ส่งผลต่อการปรับตัวของราคาทุเรียนทั้งในตลาดส่งออกและตลาดภายในประเทศ ราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นได้สร้างแรงจูงใจต่อการขยายพื้นที่การเพาะปลูกทุเรียนมากยิ่งขึ้นและผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยทุเรียนที่ปลูกในประเทศไทยมีหลากหลายมากกว่า 200 พันธุ์แต่มีพันธุ์ที่เป็นที่นิยมสำหรับการบริโภคและการค้าที่นิยมปลูกกันในประเทศ ไทย เช่น พันธุ์หมอนทอง พันธุ์ชะนี พันธุ์กระดุม และพันธุ์ก้านยาว เป็นต้น มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ จันทบุรี ชุมพร ระยอง เป็นโดยทุเรียนจะให้ผลผลิตออกสู่ท้องตลาดใน 2 ช่วงภาคตะวันออกจะให้ผลผลิตในช่วง เดือนเมษายน-มิถุนายน ในขณะที่ภาคใต้จะให้ผลผลิตในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน จังหวัดน่าน มีพื้นที่ทั้งหมด 7.17 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 2.53 ล้านไร่ โดยมีพืชเศรษฐกิจ คือ ข้าวโพด ข้าว ยางพารา ลำไย เป็นต้น โดยมีการมีสภาพภูมิอากาศได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดพาเอาความชื้นขึ้นมาสู่ภูมิภาค ทำให้มีผลตกชุก ในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝน และจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพาเอาความหนาวเย็นสู่ภูมิภาค ในเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ และในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ อำเภอนาหมื่นเป็นอำเภอที่อยู่ใต้สุดของจังหวัดน่าน มีพื้นที่ 566,250 ไร่ เป็นป่าเขาสูงชัน มีภูเขาและป่าไม้กระจายกระจายทั่วไปมีที่ราบน้อย โดยเกษตรกรในอำเภอนาหมื่นได้เริ่ม มีการปลูกทุเรียนเป็นจำนวนมาก แต่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนน้อย และสำนักงานเกษตรอำเภอนาหมื่นได้ดำเนินการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยปี พ.ศ.2564 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนเมืองลี มีสมาชิกทั้งหมด ๓ ราย พื้นที่ ๓ ไร่ โดยเป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่ แต่เนื่องจากทุเรียนเป็นพืชใหม่ในพื้นที่เกษตรกรจึงขาดความรู้ในการในการดูแลรักษา การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ดังนั้นการส่งเสริมการผลิตทุเรียนในพื้นที่ตำบลเมืองลี จึงเป็นภารกิจหนึ่งของสำนักงานเกษตรอำเภอนาหมื่น ในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีต่างๆ ให้แก่เกษตรกร จึงควรวางแผนการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการผลิตทุเรียนให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

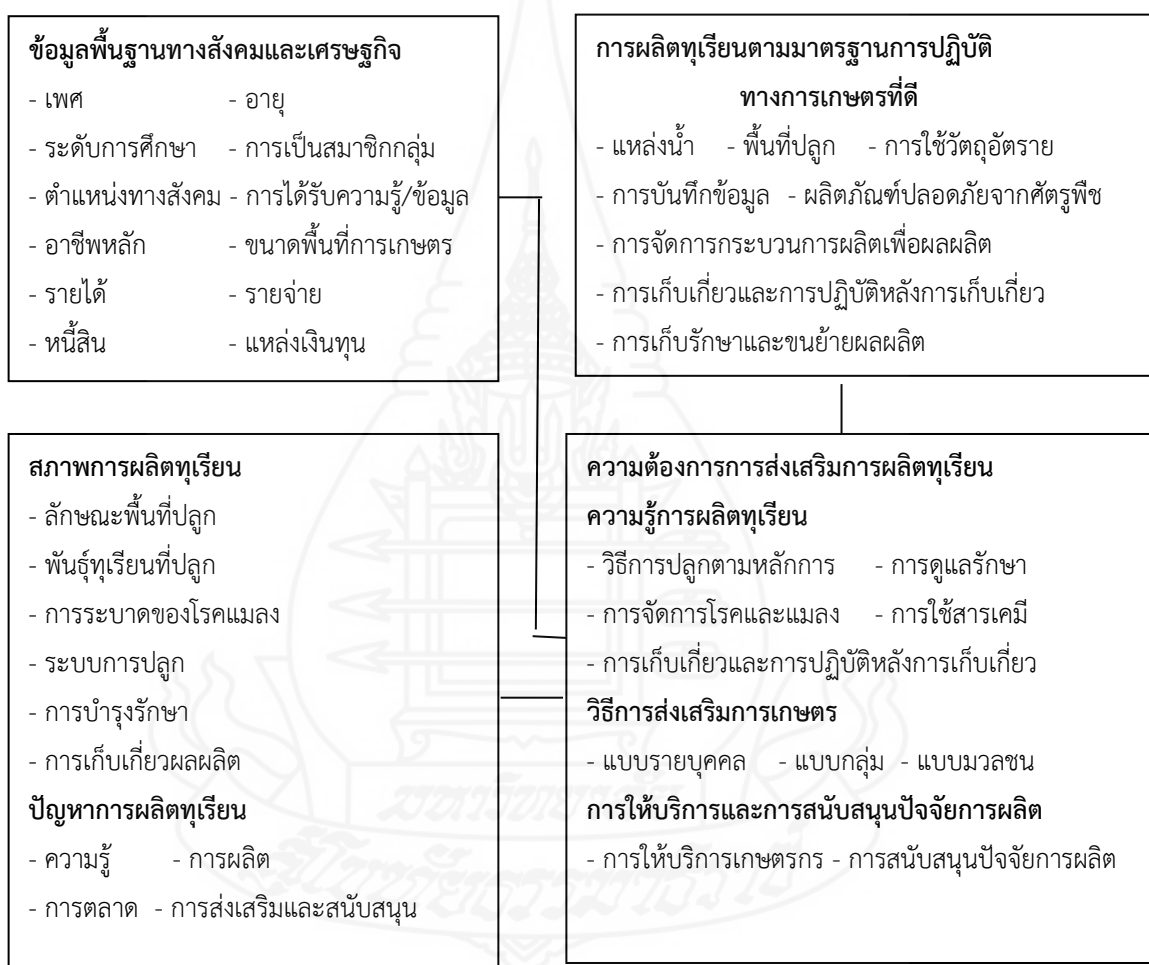

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

3. เพื่อศึกษาการผลิตทุเรียนของเกษตรกรตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
4. เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดประเด็นในการศึกษาวิจัยได้ตามภาพ ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษาคือ เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนและขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน จำนวน 99 ราย (ระบบปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร, 2565) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ข้อมูลการผลิตทุเรียนของเกษตรกร 3) การผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) ปัญหาการปลูกและการดูแลรักษาในการผลิตทุเรียนของเกษตรกร 5) ความต้องการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกร ตรวจสอบเครื่องมือด้วยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดสอบกับเกษตรกร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงถือว่าแบบสัมภาษณ์นี้มีความเที่ยงแล้ว (สุนันท์ สีสังข์, 2564, น.29)

ผลการวิจัย

ตอนที่1 ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่ให้ข้อมูลร้อยละ 71.7 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.09 ปี จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน เฉลี่ย 4.03 คน ร้อยละ 53.3 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธกส. พื้นที่ปลูก ทุเรียนเฉลี่ย 2.6 ไร่ ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทุเรียนจากเพื่อนบ้าน ค่าใช้จ่ายในการผลิตทุเรียนเฉลี่ย 12,416.32 บาทต่อไร่ โดยส่วนใหญ่ เป็นต้นพันธุ์ ค่าปุ๋ย และค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 4.45 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่พื้นที่ปลูกอยู่ใน พื้นที่ลาดชันลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว การเตรียมพื้นที่ปลูกทุเรียน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้ราบ กำจัดวัชพืชและต่อไม้ เตรียมพื้นที่ปลูกโดยดำเนินการในฤดูแล้งระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน และมีการปรับปรุง บำรุงดิน โดยมีการใช้ปุ๋ยหมักในการปรับปรุงบำรุงดิน พันธุ์ทุเรียนที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์หมอนทองลักษณะของต้นพันธุ์เป็น กิ่งตอน เกษตรกรเกือบครึ่งปลูกทุเรียนระยะระหว่างขายผลผลิตในชุมชน โรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงปลูก พบว่า ระดับ ความรุนแรงของการระบาดของโรคพืชในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีโรคราใบติด โรคราสีชมพู และรากเน่าโคนเน่า การระบาดของแมลงระดับปานกลาง ที่พบการระบาดรุนแรงมาก ได้แก่ ไรแดง เพลี้ยไก่แจ้ และมีการระบาดระดับน้อย ได้แก่ เพลี้ยไฟ ตามลำดับ วิธีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงปลูก เกษตรกรใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคพืช และแมลงศัตรูพืช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ปัญหาของเกษตรกรในการผลิตทุเรียน

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา จำนวน (ร้อยละ)						ค่าเฉลี่ย SD	แปลผล *
	ไม่มี ปัญหา	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)		
ความรู้							3.09	ปานกลาง
							0.89	
-การปลูก	29 (29.3)	24 (24.2)	36 (36.4)	10 (10.1)	0	0	1.80 1.00	น้อยที่สุด
- การดูแลรักษา	2 (2.0)	8 (8.1)	0	37 (37.4)	32 (32.3)	20 (20.2)	3.58 0.97	มาก
- โรคและแมลง	0	2 (2.0)	0	2 (2.0)	12 (12.1)	83 (83.8)	4.76 0.69	มากที่สุด
- ดินและปุ๋ย	2 (2.0)	0	3 (3.0)	25 (25.3)	59 (59.6)	10 (10.1)	3.78 0.85	มาก
- การเก็บเกี่ยว	40 (40.4)	32 (32.3)	21 (21.2)	6 (6.1)	0	0	1.55 0.93	น้อยที่สุด
การผลิต							2.42	น้อย
							1.11	
- แหล่งน้ำทางการเกษตร	16 (16.2)	50 (50.5)	22 (22.2)	7 (7.1)	4 (4.0)	0	1.58 0.97	น้อยที่สุด
- การระบาดของโรคและ แมลง	2 (2.0)	0	8 (8.1)	41 (41.4)	24 (24.2)	24 (24.2)	3.66 1.07	มาก
- สภาพอากาศ	2 (2.0)	0	5 (5.1)	36 (36.4)	38 (38.4)	18 (18.2)	3.71 0.97	มาก
- ภัยธรรมชาติ	39 (39.4)	52 (52.5)	6 (6.1)	2 (2.0)	0	0	1.17 0.67	น้อยที่สุด
- แรงงาน	39 (39.4)	30 (30.3)	23 (23.2)	7 (7.1)	0	0	1.62 0.96	น้อยที่สุด
- การรับรองมาตรฐาน	44 (44.4)	10 (10.1)	19 (19.2)	8 (8.1)	9 (9.1)	9 (9.1)	2.78 1.72	ปานกลาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา						ค่าเฉลี่ย SD	แปลผล *
	จำนวน (ร้อยละ)							
	ไม่มี ปัญหา	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)		
การตลาด							1.10 0.51	น้อยที่สุด
- ราคาผลผลิต	66 (66.7)	33 (33.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.00 0.47	น้อยที่สุด
- คุณภาพผลผลิต	69 (69.7)	17 (17.2)	13 (13.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.43 0.72	น้อยที่สุด
- ช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิต	97 (98)	2 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.00 0.14	น้อยที่สุด
- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต (การแปรรูป)	95 (96.0)	2 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (2.0)	1.00 0.72	น้อยที่สุด
การส่งเสริมและสนับสนุน							3.23 0.94	ปานกลาง
- การให้ข่าวสารความรู้ทางสื่อออนไลน์	2 (2.0)	10 (10.1)	34 (34.3)	44 (44.4)	9 (9.1)	0 (0.0)	2.54 0.87	น้อย

หมายเหตุ *1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก
4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตอนที่ 3 การผลิตทุเรียนของเกษตรกรตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.0) มีการปฏิบัติ มี 4 ประเด็นได้แก่ น้ำที่ใช้ ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนจุลินทรีย์สารเคมีและโลหะหนัก พื้นที่ไม่มีความเสี่ยงจากสารเคมีจุลินทรีย์โลหะหนัก ซึ่งก่อให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต การใช้วัตถุอันตรายใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรหรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร และอุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค เกษตรกรประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.6) มีการปฏิบัติ มี 1 ประเด็นคือสถานที่เก็บรักษามีความสะอาด มีช่องถ่ายเทอากาศได้ดีป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุแปลกปลอมวัตถุอันตรายและสัตว์นำโรค เกษตรกรจำนวนน้อยมาก (ร้อยละ 1.75) ที่มีการปฏิบัติ มี 4 ประเด็นได้แก่ การสำรวจผลผลิตที่มีร่องรอยการถูกทำลายจาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ศัตรูพืชของทุเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพ และปนเปื้อนต่อการบริโภค การคัดแยกผลผลิตทุเรียนที่เสียหายจากการเก็บเกี่ยวหรือมีตำหนิจากการเข้าทำลายของศัตรูพืช หรือผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด และการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิต เกษตรกรไม่ได้มีการปฏิบัติ มี 3 ประเด็น ได้แก่ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การบันทึกแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต และการปฏิบัติตามแผนควบคุมการผลิตอย่างเคร่งครัด

ตอนที่ 4 ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียน

จากการศึกษาพบว่า 1) ความต้องการด้านความรู้การผลิตทุเรียน ระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดการโรค/แมลงศัตรูพืชตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ค่าเฉลี่ย 4.65 ความต้องการการส่งเสริมแบบรายบุคคล ระดับมากที่สุด การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบ (วิทยากรเกษตรกร) กับเกษตรกรทั่วไปค่าเฉลี่ย 4.48 ความต้องการการส่งเสริมแบบกลุ่ม ระดับมากที่สุด การพากลุ่มเกษตรกรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ค่าเฉลี่ย 4.25 ความต้องการการส่งเสริมแบบมวลชน ระดับมากที่สุด คือ เอกสาร คู่มือ/แผ่นพับ/โปสเตอร์ ค่าเฉลี่ย 4.46 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการด้านความรู้

ประเด็นความต้องการ	ระดับต้องการ จำนวน (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย SD	แปลผล*
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
1.วิธีการปลูกตามหลักการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	0 (0.0)	37 (37.4)	55 (55.6)	7 (7.1)	0 (0.0)	2.70 0.87	ปานกลาง
2. การดูแลรักษาตามหลักการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	0 (0.0)	18 (18.2)	37 (37.4)	31 (31.)	13 (13.1)	3.39 1.03	ปานกลาง
3. การจัดการโรค / แมลงศัตรูพืชตาม หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (3.0)	29 (29.)	67 (67.7)	4.65 0.54	มากที่สุด
4. การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด ศัตรูของทุเรียนตามหลักการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	20 (20.2)	70 (70.7)	9 (9.1)	3.89 0.76	มาก
5. การเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังการ เก็บเกี่ยวตามหลักการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	0 (0.0)	62 (62.6)	33 (33.3)	4 (4.0)	0 (0.0)	2.41 1.15	น้อย

หมายเหตุ *1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก

4.21 - 5.00 = มากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการเกษตร

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ						แปลผล*
	จำนวน (ร้อยละ)						
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย SD	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
การส่งเสริมแบบรายบุคคล							
- การติดต่อทางโทรศัพท์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่เกษตรกร	0 (0.0)	45 (47.5)	34 (34.3)	17 (17.2)	1 (1.0)	2.72 0.87	ปานกลาง
- เจ้าหน้าที่ที่สามารถให้คำปรึกษาได้เมื่อเกษตรกรเข้าไปพบในที่สำนักงาน	2 (2.0)	36 (36.)	38 (38.4)	16 (16.2)	7 (7.1)	2.90 0.94	ปานกลาง
- การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบ (วิทยากรเกษตรกร) กับเกษตรกรทั่วไป	2 (2.0)	0 (0.0)	9 (9.1)	25 (25.3)	63 (63.4)	4.48 0.83	มากที่สุด
การส่งเสริมแบบกลุ่ม							
- การอบรมการผลิตทุเรียน	2 (2.0)	0 (0.0)	31 (31.3)	39 (39.4)	27 (27.3)	3.90 0.88	มาก
- การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบเรื่อง การผลิตทุเรียน	2 (2.0)	38 (38.4)	40 (40.4)	19 (19.2)	0 (0.0)	2.77 0.84	ปานกลาง
- การพากลุ่มเกษตรกรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	2 (2.0)	1 (1.0)	16 (16.2)	31 (31.3)	49 (49.5)	4.25 0.91	มากที่สุด
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน	19 (19.2)	33 (33.3)	37 (37.4)	7 (7.1)	3 (3.0)	2.41 0.98	น้อย
การส่งเสริมแบบมวลชน							
- สื่อมวลชน เช่น วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง	15 (15.2)	53 (53.5)	31 (31.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	2.16 0.67	น้อย
- สื่อท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	41 (41.4)	54 (54.5)	4 (4.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.63 0.56	น้อยที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ จำนวน (ร้อยละ)						แปลผล*
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	SD	
- เอกสาร คู่มือ/แผ่นพับ/โปสเตอร์	2	4	37	56	0	4.46	มากที่สุด
	(2.0)	(4.0)	(37.4)	(56.6)	(0.0)	0.76	
- การจัดนิทรรศการต่าง ๆ	69	23	7	0	0	1.37	น้อยที่สุด
	(69.7)	(23.2)	(7.1)	(0.0)	(0.0)	0.62	
- อินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่างๆ	2	42	49	6	0	3.58	มาก
เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก โปรแกรม/แอป	(2.0)	(42.4)	(49.5)	(6.1)	(0.0)	0.70	
พลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร							
ต่างๆ							

หมายเหตุ *1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก
4.21 - 5.00 = มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน ประมาณสามในสี่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.09 ปี ร้อยละ 53.3 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2562) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.68 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 2.6 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับ วีรณัฐ ลียากาศ (2564) ศึกษาเรื่อง ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 2.03 ไร่

2. สภาพและปัญหาการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

2.1 สภาพการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 4.45 ปี พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ลาดชัน ซึ่งสอดคล้องกับวนิดา เจริญทอง (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ลาดชัน และสราวุธ ชลหาญ (2564) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพในจังหวัดภูเก็ต พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ลาดชัน พันธุ์ทุเรียนที่ปลูกเป็นส่วนใหญ่เป็นพันธุ์หมอนทอง ซึ่งสอดคล้องกับวนิดา เจริญทอง (2561) พบว่า เกษตรกรปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง และแมลงศัตรูพืชในแปลงปลูกของเกษตรกร พบว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

เกษตรกรใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคพืช ควรมีการแนะนำให้ป้องกันกำจัดโรคโดยใช้ต้นพันธุ์ที่ต้านทานต่อโรค ให้หมั่นตรวจดูในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ และการป้องกันกำจัดโรคและแมลงแบบผสมผสาน

2.2 ปัญหาการผลิตทุเรียนของเกษตรกร

เกษตรกรเกษตรกรปัญหาระดับมากที่สุด คือ การขาดความรู้เรื่องการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ซึ่งสอดคล้องกับสราวุธ ชลหาญ (2564) พบว่า เกษตรกรขาดความรู้เรื่องโรคและแมลง และประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2562) ที่พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนด้านศัตรูพืชน้อยที่สุด เกษตรกรพบปัญหาระดับมาก คือ สภาพอากาศ การระบาดของโรคและแมลง โดยสอดคล้องกับวีรณัฐ ลียาภาส (2564) ที่พบว่าเกษตรกรมีปัญหาระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยการผลิต สภาพแวดล้อม การตลาด และการส่งเสริมการผลิตทุเรียน หน่วยงานในพื้นที่ถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมกับเกษตรกรในเรื่องดังกล่าวและสนับสนุนช่องทางด้านการตลาดทั้งในและนอกพื้นที่

3. การผลิตทุเรียนของเกษตรกรตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เกษตรกรมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเพียง 4 ประเด็น ได้แก่ น้ำที่ใช้ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร และอุปกรณ์และพาหนะในการขนย้าย ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิสา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่องการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลเขาคาย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในระดับมากด้านแหล่ง น้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง เกษตรกรยังมีการปฏิบัติน้อยบางประเด็น ได้แก่ การสำรวจผลผลิตที่มีร่องรอยการถูกทำลายจากศัตรูพืช อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพและปนเปื้อนต่อการบริโภค การคัดแยกผลผลิตทุเรียนที่เสียหายหรือมีตำหนิหรือผลผลิตที่ไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด และการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ นอกจากนี้ เกษตรกรยังไม่มีมีการปฏิบัติ ได้แก่ การบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การบันทึกแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต และการปฏิบัติตามแผนควบคุมการผลิตอย่างเคร่งครัด โดยเกษตรกรยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการผลิตตามมาตรฐาน GAP มีความสำคัญในระดับมากที่สุดในการผลิตทุเรียน

4. ความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียน

4.1 ความต้องการด้านความรู้ในการผลิตทุเรียน

ในพื้นที่อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน ระดับความต้องการมากที่สุด คือ การจัดการ โรค และแมลงศัตรูพืชตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ระดับมาก คือ การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูทุเรียนตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ระดับปานกลาง คือ วิธีการปลูกและดูแลรักษาตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2562) พบว่าเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนมากที่สุดด้านศัตรูพืช ระบบมาตรฐานการผลิตและการประชาสัมพันธ์

4.2 ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการเกษตร

ระดับความความต้องการวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบ วิทยากร เกษตรกร กับเกษตรกรทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย (2562) พบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมรายบุคคล และแตกต่างจากสราวุธ ชลหาญ (2564) ที่พบว่า เกษตรกรต้องการให้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

เจ้าหน้าที่เข้ามาส่งเสริมในพื้นที่แบบรายบุคคล สำหรับวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มความต้องการในระดับมากที่สุด คือ การพากลุ่มเกษตรกรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งแตกต่างจากวีรณัฐ ลียากาศ (2564) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือ การถ่ายทอดความรู้แบบกลุ่มส่วนวิธีการส่งเสริมแบบมวลชน ความความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เอกสาร/คู่มือ/แผ่นพับ/โปสเตอร์ ระดับมาก คือ อินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น ไลน์ เพชบุ๊ก โปรแกรม/แอปพลิเคชัน ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่าง ๆ ระดับน้อย คือ สื่อมวลชน เช่น วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ระดับน้อยที่สุด ได้แก่ สื่อท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าวหมู่บ้าน และการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวนิดา เจริญทอง (2561) เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในการส่งเสริมจากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทัศนศึกษา บรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติงานนอกจากนี้ ความต้องการในการให้บริการแก่เกษตรกรนั้นความต้องการในระดับมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ควรติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอเพื่อเกษตรกรผลิตทุเรียนให้ได้คุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวีรณัฐ ลียากาศ (2564) พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมภาครัฐสำหรับความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ระดับความความต้องการมากที่สุด คือ การเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและราคาถูกเช่นปุ๋ยต้นพันธุ์ที่ดี ซึ่งแตกต่างจาก สราวุธ ชลหาญ (2564) ที่พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพ ได้แก่ การส่งเสริมทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพเพื่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้รัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต้นทุนการผลิต เช่น การลดราคาปุ๋ยและสารเคมี และควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทุเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร ได้แก่

- 1) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุอยู่ในช่วงวัยกลางคน มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนน้อย แต่มีองค์ความรู้ ทักษะ วิธีการ และเทคนิคต่าง ๆ โดยสามารถนำเทคโนโลยีสมัยมาปรับใช้เพื่อให้มีการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพในพื้นที่ของตนเองได้
- 2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรปลูกทุเรียนในพื้นที่ลาดชันและมีการเตรียมพื้นที่ปลูก แต่ยังไม่มีการตัดแต่งกิ่งทุเรียน และการจัดการโรค และแมลงศัตรูพืช ดังนั้น เกษตรกรควรเข้าร่วมกลุ่มเพื่อเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานราชการ และภาคเอกชน

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเป็นสมาชิก ธกส. ซึ่งสามารถรวมกลุ่มตามธรรมชาติ และรวมกลุ่มตามโครงการภาครัฐ ซึ่งสามารถสนับสนุนองค์ความรู้ให้เกษตรกร การจัดการกลุ่ม และพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพที่ดีและได้รับรองมาตรฐานการผลิต
- 2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรบางส่วนเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ซึ่งสามารถได้รับสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่ ศพก. เพื่อให้ได้รับความรู้ในการผลิต การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการรับรองมาตรฐานผลผลิต

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

3) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรยังไม่ได้รับมาตรฐานผลผลิต จากการที่ผลผลิตอยู่ในช่วงเริ่มให้ผลผลิต และขายผลผลิตในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สนับสนุนองค์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรสามารถผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน และช่องทางการตลาดของเกษตรกร

4) สนับสนุนและส่งเสริมการให้ทุเรียนเป็นพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์ในพื้นที่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านการตลาด

1.3 ข้อเสนอแนะต่อด้านนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรต้องการความรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุดด้านการจัดการโรค และแมลงศัตรูพืช ตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ดังนั้น อำเภอกควรให้การสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรให้ความรู้ในการจัดการโรค และแมลงศัตรูพืช จังหวัดควรให้การสนับสนุนด้านการพากลุ่มเกษตรกรไปศึกษาดูงานในแปลงเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ และมีองค์ความรู้ในการจัดการโรค และแมลงศัตรูพืช รวมถึงการผลิตทุเรียนให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงความต้องการของเกษตรกร ในการบริหารจัดการกลุ่ม การผลิตทุเรียน เพื่อช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนสามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิต การจัดการกลุ่ม การจัดการโรค และแมลงศัตรูพืช เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรสามารถผลิตทุเรียนให้ได้คุณภาพ

2.2 ควรศึกษาการผลิตทุเรียนให้ได้รับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการในการจำหน่ายผลผลิตในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2565). *ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร*. สืบค้นจาก <http://www.farmer.doae.go.th/farmer/index/index1>, ค้นวันที่ 20 ตุลาคม 2565.

จินดา ขลิบทอง. (2564). ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร* (หน่วยที่ 6) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2563). เทคนิค วิธีการ และการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 5) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2564). ตัวแปร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร* (หน่วยที่ 5) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี

ประพันธ์พงษ์ ใหม่เพย. (2550). *การส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

- พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์. (2564). วิธีการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 4). สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2554). แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร* (หน่วยที่ 1). สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิชิวรร งามละม่อม. (2558). *แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ*. สืบค้นจาก http://learningofpublic.blogspot.com/2015/09/blog-post_9.html, ค้นวันที่ 15 พฤศจิกายน 2565.
- วดาริน สุขหงส์. (2562). *การส่งเสริมการปลูกพืชตามเขตความเหมาะสมของพื้นที่ ของเกษตรกร แปลงใหญ่ทุเรียนในจังหวัดระยอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วนิดา เจริญทอง. (2560). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกร ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วีรณัฐ ลียากาศ. (2564). *ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วรทัศน์ อินทรคัมพร. (2556). *หลักการส่งเสริมการเกษตร*. สืบค้นจาก http://ageconextens.agri.cmu.ac.th/Course_online/course_352311.htm, ค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2565.
- สรารุจ ชลหาญ. (2564). *การส่งเสริมการผลิตทุเรียนพื้นเมืองคุณภาพ ในจังหวัดภูเก็ต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุนิสา ช่วยสุข. (2565). *การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองหิน. (2566). *แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570)*.